

หลักศิลาจารึก (จำลอง)

เขียนโดย ประชาสัมพันธ์

วันอังคารที่ 05 พฤษภาคม 2020 เวลา 09:32 น.

หลักศิลาจารึก (จำลอง)

หลักศิลาจารึก (จำลอง)

ชื่อแหล่งเรียนรู้ หลักศิลาจารึก (จำลอง)

ผู้ริเริ่ม ครูใหญ่ซิบ แสงรุ่ง

ประเภทแหล่งเรียนรู้

ที่ตั้งแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนบ้านทับใต้ ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประวัติ

ผู้ริเริ่มคือ ครูใหญ่ซิบ แสงรุ่ง ก่อสร้างเมื่อประมาณ พ.ศ.2520-2521

โดยนายทวีพันธ์ บัณฑิตประเสริฐ (ครูในสมัยนั้น) เป็นผู้เขียน

จุดริเริ่ม

เนื่องจากการสอนในวิชาเรียนมีสอนหลักศิลาจารึกพอขุนรามคำแหงอยู่เสมอ แต่สอนไปเด็กไม่เห็นภาพจริง เพราะหลักศิลาของจริงอยู่ไกลไม่สามารถนำเด็กส่วนมากไปศึกษาได้ จึงได้จัดทำหลักศิลาจารึกจำลองขึ้น โดยจำลองเป็นภาษาไทยในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กในโรงเรียนบ้านทับใต้และผู้สนใจได้ศึกษาหาความรู้ โดยเห็นภาพง่ายขึ้นจากหลักศิลาจารึกที่จำลองขึ้นนี้

ข้อมูลทั่วไปของแหล่งเรียนรู้

แปลศิลาจารึกพอขุนรามคำแหงหลักที่ ๑

ด้านที่ ๑

ประวัติ

“พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ แม่ขุนนางเสือง พี่ขุนบานเมือง ตูพี่น้องทองเดียวห้าคน ผู้ชายสาม ผู้หญิงสอง พี่เฒ่า-อ ผู้เฒ่า ตายจากเมื่อเตี้ยมแต่ยังเล็ก” (ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑-๓)

บิดาของพ่อขุนรามคำแหงชื่อ ศรีอินทราทิตย์ มารดาชื่อ นางเสือง พี่ชายชื่อ บานเมือง พ่อขุนรามคำแหงมีพี่น้องทองเดียวกันทั้งหมดห้าคน เป็นผู้ชายสามคน ผู้หญิงสองคน พี่ชายคนโตของพ่อขุนรามคำแหงได้ตายจากไปตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงยังเป็นเด็กอยู่

สงคราม

“เมื่อฤดูขึ้นใหญ่ได้ สิบเก้าเข้า ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด มา ท่ เมืองตาก พ่อขุนไปรบ ขุนสามชน หัวข้ายขุนสามชนขับมา หัวขวา ขุนสาม ชนเคลื่อนเข้า ไพร่ฟ้าหน้าใสพ่อขุนหนีญญาญ พ่ายจะแจ้ง-น ภูบ่หนี ภูชี้ข้างเบกพล ภูขับเข้าก่อนพ่อขุน ภูต่อ ข้างด้วยขุนสามชน ตนกูฟุ้งข้างขุนสามชนตัวชื่อ มาสเมืองแพ่ ขุนสามชนพ่ายหนี พ่อขุนจึงขึ้นชื่อ ภู ชื่อพระรามคำแหง เพื่อกูฟุ้งข้างขุนสามชน” (ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓-๑๐)

เมื่อพ่อขุนรามคำแหงอายุได้สิบเก้าปี ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอดได้ยกทัพมาตีเมืองตาก พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ไปออกรบกับขุนสามชน เมื่อทหารปีกซ้ายและปีกขวาของขุนสามชนชี้ข้างจะขับมาชนข้างของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ไพร่พลต่างวิ่งหนีกันอลหม่น เพราะว่ากลัวแพ่ แต่พ่อขุนรามคำแหงไม่ได้หนี กลับขึ้นชี้ข้างแล้วเข้าฟุ้งชนกับข้างมาสเมือง ซึ่งเป็นข้างของขุนสามชนแทนพ่อขุนศรีอินทราทิตย์จนข้างมาสเมืองแพ่ ขุนสามชนก็ได้แพ่แล้วหนีเตลิดไปด้วยเหตุนี้ทำให้พ่อขุนศรีอินทราทิตย์สถาปนาพ่อขุนรามคำแหงเป็น พระรามคำแหง

ลักษณะนิสัย

“ชน เมื่ออชั่วพ่อกู ภูบ่าเรอแก่พ่อกู ภูบ่าเรอแก่แม่กู ภูได้ตัว เนื้อตัวปลา ภูเอามาแก่พ่อกู ภูได้หมากร้อมหมากรวน-น อันใดกินอร้อยกินดี ภูเอามาแก่พ่อกู ภูไปตี หน่งวังข้าง ได้ ภูเอามาแก่พ่อกู ภูไปที่บ้านแม่-อง ได้ข้างได้วัง ได้บัว ได้นาง ได้เสือนได้ทอง ภูเอา มาเวนแก่พ่อกู พ่อกูตายยังพี่กู ภูพราบ่าเรอแก่พี่กู ตั้งบ่าเรอแก่พ่อกู พี่กูตาย จึงได้เมืองแก่กูทั้ง-กลม” (ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๑๐-๑๘)

พ่อขุนรามคำแหงคอยปรนนิบัติรับใช้พ่อขุนศรีอินทราทิตย์และนางเสืองอย่างจงรักภักดี เมื่อหาสัตว์บกสัตว์น้ำ ผลไม้ต่าง ๆ หรืออะไรที่อร่อยจะนำมาถวายเสมอ

ไปคล้องช้างได้ช้างมาก็เชือกก็จะนำมาถวาย แม่ไปตีบ้านตีเมืองอื่นได้เขลยชายหญิง ได้เงินได้ทอง ก็นำมาถวายแต่พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ตลอด
เมื่อพ่อขุนศรีอินทราทิตย์สิ้นพระชนม์พ่อขุนบานเมืองครองราชย์ต่อ พ่อขุนรามคำแหงก็ยังคงปฏิบัติตนเช่นเดิม
ยังคงคอยปรนนิบัติรับใช้พ่อขุนบานเมืองดังเช่นเคยทำกับพ่อขุนศรีอินทราทิตย์

เศรษฐกิจ

“เมื่อชั่วพ่อขุนรามคำแหง เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำ มีปลา ในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจกอบในไพร่ลูทาง เพ็- ่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใคร
จักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้าทองคำ” (ด้านที่๑ บรรทัดที่ ๑๘-๒๑)

สมัยพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยมีความอุดมสมบูรณ์มาก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว และพ่อขุนรามคำแหงไม่ได้เก็บภาษีจากประชาชน
ทำให้ใคร่อยากจะทำอะไรก็ทำกันอย่างสบาย ไม่ว่าจะเป็นช้าง ม้า เงิน ทอง

กฎหมาย

“ไพร่ฟ้าหน้าใสลูกเจ้าลูกขุนผู้ใดแล ล้มตายหายกว่า หย้าเรือนพ่อเชื้อ เลื้อ คำมัน ช้างขอ ลูกเมียเหยยข้าว ไพร่ฟ้าข้าไท ป่า หมายป่าพลูพ่อเชื้อมัน
ไว้แก่ลูกมันสิ้น ไพร่ฟ้า ลูกเจ้าลูกขุน มิแลผิดแผกแสด ว้างกัน สวนดู แท้แล จึ่งแล่งความ แก่ขา ด้วยชื่อ บ่เข้าผู้ลักมิก ผู้ซ่อน เห็นข้าทนายบ่ใคร่พิน
เห็นสินทนายบ่ใคร่เดือ-ค คนใดชี้ช้างมาหา พาเมืองมาสู่ ซ่อยเหนือเพ็-อู้ มันทบมีช้างบ่มีม้า บ่มีบัวบ่มีนาง บ่มีเงื่อน บ่มีทอง ให้แก่มัน
ข่อยมันตวงเป็นบ้านเป็นเมือง ได้เข้าเสือกข้าเสื่อ หัวฟุ้งหัวรบก็ดี บ่ฆ่าบ่ตี ใน ปากประตูมีกระดิ่งอันฉิ่ง แขนวไว้หัน ไพร่ฟ้าหน้า ปก กลางบ้านกลางเมือง
มิถ้อยมีความ เจ็บท้อง ข้องใจ มันจักกล่าวถึงเจ้าถึงขุนบ่ไร ไปลั่นกะ-ดิ่งอันทนายแขนวไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้อิน เรียกเมื่อถาม สวนความแก่มันด้วยชื่อ”
(ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๒๒ ถึง ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๑)

เมื่อมีการทะเลาะกันเกิดขึ้นพ่อขุนรามคำแหงก็จะสอบสวนด้วยความยุติธรรม ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแม้ว่าจะเป็นขุนนางชั้นผู้ใหญ่ก็ตาม

ราษฎรที่มีเรื่องร้องทุกข์สามารถจะมาสันกระดิ่งที่แขวนไว้ที่ประตูเพื่อให้พ่อขุนรามคำแหงตัดสินแต่ได้ส่วนได้ทุกเมื่อ และหากเจ้าเมืองไหนอยากจะตั้งเมืองเป็นของตนเอง พ่อขุนรามคำแหงก็ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ไม่มีข้าง ก็ให้ข้าง ไม่มีเงินทองก็ให้ไปจนสามารถตั้งเป็นเมืองได้

ด้านที่ ๒

ภูมิประเทศ

“ไพร่ใน เมืองสุโขทัยนี้จึงชม สร้างป่า หมากป่าพลู หัวเมืองนี้ทุกแห่ง ป่าพร้าวก็หลายในเมืองนี้ ป่าลาง ก็หลายในเมืองนี้ หมากม่วงก็หลายในเมืองนี้ หมากขามก็หลายในเมืองนี้ ใครสร้างได้ไว้แก่นมัน กลางเมืองสุโขทัยนี้ มีน้ำตระพังโพยสี่ ไสกินดี ...ตั้งกินน้ำโขงเมื่อแล้ง รอบเมืองสุโขทัยนี้ ตรี-บุร ได้สามพันสี่ร้อยวา”(ด้านที่ ๒ บรรทัดที่ ๒-๘)

ราษฎรเมืองสุโขทัยนี้นิยมปลูกต้นไม้กันมาก มีการปลูกหมาก ปลูกพลู ต้นมะพร้าว ต้นขนุน ต้นมะม่วง ต้นมะขามมีมากอยู่ในเมืองสุโขทัย ที่กลางของเมืองมีสระน้ำที่ใสสะอาด สามารถใช้ดื่มกินได้ เมืองสุโขทัยล้อมรอบไปด้วยกำแพงเมืองที่มีทั้งหมดสามชั้น ความยาว ๙.๘ กิโลเมตร

ประเพณีและศาสนา

“คนในเมืองสุโขทัยนี้ มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองสุโขทัยนี้ ทั้งชาวแม่ ชาวเจ้า ท่วยบัวท่วยนาง ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิง ฟุ้งท่วยมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุกคน เมื่อออกพรรษากرانกฐิน เดือนหนึ่ง จึงแล้ว เมื่อกรานกฐิน มีพนมเบญจ มีพนมหมาก มี พนมดอกไม้ มีหมอนนั่งหมอนโนน บริวารกฐินโอ-ยทานแล้แต่ญิบล้าน ไปสุดญิตกฐิน ถึงอ-ไรญิก ฟูน เมื่อจักเจ้ามาเวียง เรียงกันแต่โอไร ญิกฟูนเท่าหัวลาน ดับกัลลวง ด้วยเสียงพาทย์ เสียงพิณ เสียงเลื้อน เสียงขับ ใครจักมักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักมักเลื้อน เลื้อน เมืองสุโขทัยนี้ มีสี่ปากประตูหลวง เที้ยรย่อมคนเสียดกันเข้ามาดูท่านเผาเทียน ท่านเล่นไฟ เมืองสุโขทัยนี้ มีดั่งจักแตก”(ด้านที่ ๒ บรรทัดที่๑-๒๓)

คนในเมืองสุโขทัยนี้ชอบทำทาน ถวายสังฆทาน ทั้งพ่อขุนรามคำแหง หญิงสาววัง และราษฎรทั้งหญิงชายต่างก็มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา จะถือศีลกันเมื่อถึงวันเข้าพรรษา และเมื่อออกพรรษาก็จะมีการทอดกฐิน ถวายสังฆทาน มีการจัดพานดอกไม้ พานเงิน พานทอง หมอน

และเงินอีกสองล้านเบี้ยเพื่อถวายกุฐินและสังฆทานที่วัดในป่า ตลอดเมืองจะมีการตีกลอง มีการละเล่นดนตรี ขับร้องเพลง ขับทำนองเสนาะ กันอย่างสนุกสนาน
ผู้คนต่างเบียดเสียดกันเข้ามาชมการเล่นเฝ้าเทียนและการเล่นไฟ ทางประตูใหญ่ทั้งสองประตู

ศาสนสถาน

“กลางเมืองสุโขทัยนี้ มีพิหาร มี พระพุทธรูปทอง มีพระอัฐารศ มีพระพุทธรูป พระพุทธรูปอันใหญ่ มีพระพุทธรูปอัน ราม มีพิหารอันใหญ่ มีพิหารอันราม มีปู
ครุณีสัณมุตก มีเถร มีมหาเถร เบื้องตะวันตก เมืองสุโขทัยนี้ มีโอไรณิก พ่อขุนรามคำแหงกระทำ โอยทานแก่มหาเถรสังฆราชปราชญ์เรียนจบปิฎกไตร
หลวงกว่าปูครูในเมืองนี้ทุกคน ลูกแต่เมืองศรีธ-รรมาขมา ในกลางอรัญญิก มีพิหารอันหนึ่ง มน ใหญ่ สูงงามแกกกม มีอัฐารศอันหนึ่ง ลูกยืน เบื้องตะวันออก
เมืองสุโขทัยนี้ มีพิหาร มีปูครู มีทะเลหลวง มีป่าหมากป่าพลู มีไผ่มีนา มีถีน มีบ้านใหญ่บ้านเล็ก มีป่าม่วง มีป่าขาม ดุงมดั่งแกล- (ง ...แต่)ง” (ด้านที่ ๒
บรรทัดที่ ๒๓ ถึง ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑)

กลางเมืองสุโขทัยมีการสร้างวัดเล็ก วัดใหญ่ มีพระพุทธรูปองค์เล็ก องค์ใหญ่ ที่แตกต่างกันออกไป มีพระภิกษุที่มีพรรษาดังแต่ ห้าพรรษาจำวัดอยู่ มีพระเถร
พระมหาเถร อยู่ทางทิศตะวันตก พ่อขุนรามคำแหงจะทำการถวายสังฆทานแก่พระมหาเถรสังฆราชในป่า
ซึ่งที่กลางบ้านนี้มีเจดีย์กลมใหญ่อยู่ซึ่งมีความสวยงามมากที่สุด มีพระพุทธรูปปางมารวิชัยยืนหันพระพักตร์ไปทางด้านตะวันออก ถือว่าองค์นี้เป็นองค์ที่ใหญ่ที่สุด
ที่เมืองสุโขทัยมีวัด มีพระ มีป่า มีต้นไม้ต่าง ๆ พันธุ์กัน ราษฎรมีบ้านเรือน งดงามดั่งความตั้งใจของพ่อขุนรามคำแหง

ด้านที่ ๓

ภูมิประเทศ

“เบื้องตื้นนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีตลาดป สาน มีพระอนนะ มีปราสาท มีป่าหมากพร้าว ป่าหมาก ลาง มีไร่ มีนา มีถีนฐาน มีบ้านใหญ่ บ้านเล็ก
เบื่องทวนนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีกุฎิพิหาร ปูครู อยู่ มีศรีดงส มีป่าพร้าวป่าลาง มีป่าม่วงป่าขาม มีน้ำโคก” (ด้านที่ ๓ บรรทัดที่ ๑-๖)

ทางทิศเหนือมีตลาด มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย มีปราสาท มีป่าไม้ ต้นมะพร้าวต้นหมาก ต้นขนุน มีสวนมีไร่ มีบ้านเรือนของราษฎรตั้งถิ่นฐานกันอยู่

ส่วนทางใต้มีกฎารามของพระ มีท่านสำหรับทำชลประทาน มีป่ามีต้นไม้มากมายเช่นกัน มีล้าธารที่ได้ไหลออกมาจากเขาขง

ความเชื่อ

“มีพระขง ผิเทพดา ในเขอันนั้น เป็นใหญ่กว่าทุกผิ ในเมืองนี้ ขนผู้ใดถือเมือง สุโขทัยนี้แล ไหว้ดีพลีถูก เมืองนี้เที่ยง เมือง นี้ดี ผิไหว้ดี พลีถูก ผิในเขอัน บัคุ้มบ่ เกรง”(ด้านที่ ๓ บรรทัดที่๖-๑๐)

ภูเขาขงนี้ มีความเชื่อกันว่าผิที่สิ่งอยู่ที่เขนี้มีอำนาจยิ่งกว่าผิทุกคนในละแวกนั้น หากเจ้าเมืองสุโขทัยทำการเซ่นไหว้ บูชาอย่างดี ผิในเขาขงจะคลให้บ้านเมืองมั่นคง เพราะผิคุ้มครอง แต่หากเซ่นไหว้ไม่ดีจะทำให้บ้านเมืองเดือดร้อน เพราะผิเขาขงไม่คุ้มครอง

ศาสนา

“เมืองนี้หาย ๑๒๑๔ ศก ปีมะโรง พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสขชนาลัยสุโขทัยนี้ ปลุกไม้ตาลนี้ ได้ลีสี่เข้า จึงให้ช่างพันขดานหิน ตั้งหว่าง กลางไม้ตาลนี้ วันเดือนดับ เดือนโอกแปดวัน วันเดือนเต็ม เดือนบั้งแปดวัน ผูกปุครู เกร มหาเถร ขึ้นนั่งเหนือขดานหิน สุตธรรมแกอุบาสก ผูกท่วยจำศีล ผิใช้วันสุตธรรม พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองศรีสขชนาลัยสุโขทัย ขึ้นนั่งเหนือขดานหิน ให้ผูกท่วยลูกเจ้าลูกขุน ผูกท่วยถือบ้านถือ เมือง ครั้นวันเดือนดับเดือนเต็ม ท่านแต่งช่างเผือกกระพัดลายง ทั้ยรย้อมทองง(ซ้าย)ขวา ชื่อรจจาครี พ่อขุนรามคำแหง ขึ้นชีไปนบพระ(เถิง)อรญญิกแล้วเข้ามา” (ด้านที่๓ บรรทัดที่ ๑๐-๒๒)

พุทธศักราช ๑๘๓๕ พ่อขุนรามคำแหงครองราชย์สมบัติเมืองศรีสัชชนาลัยสุโขทัยครบ ๑๔ ปี จึงสั่งให้ช่างทำกระดานหินไปวางไว้กลางป่าตาล ถ้าเป็นวันพระจะมีพระครู พระเถร พระมหาเถร มานั่งเทศนาธรรมให้กับประชาชน แต่หากไม่ใช่วันพระพ่อขุนรามคำแหงจะขึ้นนั่งแล้วให้ประชาชนหรือเจ้าเมืองอื่นที่เป็นประเทศราชมาปรึกษาหารือได้ หากมีเรื่องทุกข์ใจหรือข้องใจ เมื่อถึงวันพระพ่อขุนรามคำแหงจะแต่งช้าง ให้สวยงาม งามประดับไปด้วยทอง ช้างพระที่นั่งของพ่อขุนรามคำแหงชื่อว่า จูราครี

จารึก

“จารึกอันหนึ่ง มีในเมืองขลียง สถาปไว้ ด้วยพระศรีรัตนธาตุ จารึกหนึ่ง มีในถ้ำชื่อถ้ำ พระราม อยู่ฝั่งน้ำลำพาย จารึกอันหนึ่ง มีในถ้ำ รัตนธาร ในกลวงป่าตาลนี้ มีศาลาสองอัน อันหนึ่งชื่อ ศาลาพระมาส อันหนึ่ง ชื่อพุทธศาลา ขดานหินนี้ ชื่อม-นังศิลาบาตร สถาปไว้นี้ จึงทั้งหลายเห็น”(ด้านที่ ๓ บรรทัดที่๒๒-๒๗)

จารึกอันหนึ่งมีในเมืองขลียงซึ่งถือว่าเป็นเมืองสำคัญขณะนั้น ที่สร้างไว้ด้วยพระศรีรัตนธาตุ จารึกอีกอันหนึ่งมีอยู่ที่ถ้ำพระราม และจารึกอีกอันหนึ่งมีอยู่ในถ้ำรัตนธารที่กลางป่าตาล ซึ่งมีศาลาอยู่สองหลัง หลังหนึ่งชื่อศาลาพระมาส อีกศาลาชื่อพุทธศาลา กระดานหินที่ใช้สำหรับแสดงธรรมชื่อว่ามั่งศิลาบาตร ด้านที่ ๔

ประวัติ

“พ่อขุนรามคำแหง ลูกพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นขุนในเมืองศรีสัชชนาลัยสุโขทัย ทั้งมา กาว ลาว แลไทยเมืองใต้หล้าฟ้าฏ (ต่อ) ... ไทยขาวอู ขาวของ มาอ-ก”(ด้านที่๔ บรรทัดที่๑-๔)

พ่อขุนรามคำแหงเป็นบุตรของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ซึ่งเป็นเจ้าเมืองศรีสัชชนาลัยสุโขทัย ซึ่งปกครองพวกมา กาว ลาว ไทยขาวอู ขาวของ

ศาสนสถาน

“๑๒๐๗ ศกปีกุน ให้ขุดเอาพระธาตุออกทั้งหลาย เห็น กระทำบูชาบำเรอแก่พระธาตุได้เดือนหกวัน จึงเอาลงฝังในกลางเมืองศรีสัชชนาลัย ก่อพระเจดีย์เหนือ หกเข้าจึงแล้ว ตั้งเวียงผา ล้อมพระมหาราชู สามเข้าจึงแล้ว เมื่อก่อนลายสือไทยนี้บ่ มี”(ด้านที่๔ บรรทัดที่ ๔-๙)

พุทธศักราช ๑๘๒๘ พ่อขุนรามคำแหงให้ขุดเอาพระธาตุที่มีการฝังไว้ออกมาให้หมด แล้วทำพิธีบูชาใหม่อีกครั้งแล้วจึงนำไปฝังลงที่กลางเมืองศรีสัชชนาลัย แล้วก่อเจดีย์เหนือบริเวณที่ฝังพระธาตุ แล้วสร้างกำแพงหินล้อมรอบพระมหาราชู

อักษรไทย

“๑๒๐๕ ศก ปีมะแม พ่อขุนรามคำแหงหาใครใจ ในใจ แลใส่ลายสือไทยนี้ ลายสือไทยนี้จึงมีเพื่-อขุนผู้นั้นใส่ไว้ พ่อขุนรามคำแหงนั้นหา เป็นท้าว เป็นพระยาแก่ไทยทั้งหลาย หาเป็น ครูอาจารย์สั่งสอนไทยทั้งหลายให้รู้ บุญธรรมแท้ แต่คนอันมีในเมืองไทยด้วย รู้ด้วยหลง ด้วยกลัวด้วยหาญ ด้วยแคะ ด้วยแรง หากคนจักเสมอมิได้”(ด้านที่๔ บรรทัดที่๙-๑๖)

เมื่อก่อนไม่มีอักษรไทยจนกระทั่งพุทธศักราช ๑๘๒๑ พ่อขุนรามคำแหงคิดใคร่ครวญอยู่ในใจแล้วประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นมาใช้ พ่อขุนรามคำแหงนั้นเป็นท้าว เป็นเจ้าเมืองแก่ชาวไทยทั้งหลาย ไม่ได้เป็นอาจารย์ที่สั่งสอนคนทั่วไปให้รู้บุญรู้บาป แต่คนในเมืองไทยมีความรู้มาก ความกล้าหาญหาใครจะเทียบไม่ได้

อาณาเขต

“อาจปราบฝูงข้า เล็ก มีเมืองกว้างขวางหลาย ปราบเบื้องตะวันออก รอดสรลง สองแคว ลุ่มบาจาย สคา เท้าฝั่งของ-ง เลิงเวียงจันทน์เวียงคำ เป็นที่แล้ว เบือ(อ)งหัวนอน รอดคณตี พระบาง แพรก สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี ศรีธรรมราช ฝั่งทะเล สมุทรเป็นที่แล้ว เบื้องตะวันตก รอดเมืองงอด เมือง...น หงสาวดี สมุทรหาเป็นแดน ๐ เบื้องตีนนอน รอดเมืองแพร่ เมืองม่าน เมืองน...เมืองพลัว ฝั่งของ เมืองขวา เป็นที่แล้ว ๐ ปลุกเลี้ยงฝูงลูกบ้านลูกเมืองนั้น ชอบด้วยธรรมทุกคน”(ด้านที่๔ บรรทัดที่ ๑๖-๒๗)

อาณาเขตของเมืองสุโขทัยกว้างขวาง เพราะสามารถปราบข้าศึกได้มาก ทางด้านตะวันออกมีพื้นที่ถึงเมืองสระหลวง เมืองสองแคว เมืองลุ่ม เมืองจาบาย ทางทิศใต้ที่จังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ถึงนครศรีธรรมราชและชายฝั่งทะเล ทางด้านตะวันตกจะอยู่ถึงเมืองหงสาวดี ทิศเหนือจะอยู่ถึงจังหวัดน่าน หลวงพระบาง พ่อขุนรามคำแหงปกครองและดูแลเมืองเหล่านี้อย่างดี ด้วยความเป็นธรรมมาโดยตลอด

หลักศิลาจารึก (จำลอง)

เขียนโดย ประชาสัมพันธ์

วันอังคารที่ 05 พฤษภาคม 2020 เวลา 09:32 น.

นางสาวบานชื่น ผกามาศ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เอกประวัติศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา